

CVIČEBNÍ LISTY

Příloha „Vojenských rozhledů“.

Redaktor: Podplukovník gšt. František Pohunek.

Podplukovník gšt. J. Simandl:

Manévr vyšší jednotky v mezeře.

(Pokračování.)

Již na počátku této studie jsme se dotkli této otázky, ovšem k pochopení účelu akce červeného. Všimněme si nyní téže otázky, ale s hlediska uskutečnění zvoleného manévru velitele 1. divise. Za podklad našich úvah vezmeme opět prostředí pohybné války s tím, že o modrém mnoho nevíme a že modrý má volnost v jednání. Vidíme ihned, že závěr ... „modrý nasadí jádro svých sil všeobecně přes Polnou — proti X. S. — a tento útok bude jistit akcí menších sil přes Bohdalov na jihovýchod; na tomto směru nutno především počítat se střetnutím s rychlými jednotkami“ ..., jak jsme si jej učinili na počátku, nyní již pro velitele 1. divise nestačí. Nestačí mu, aby byl klidný, co se týče zajištění volnosti v jednání. Nemůže být jist, že skutečně modrý 27. dubna povede především útok proti skupině X. S. Tato operace je prozatím domněnkou a nebude možno ji časově přezkoušet. Bude se uskutečňovat se všemi variantami v téže době jako manévr velitele 1. divise. Kdyby se neuskutečňovala nebo se uskutečňovala, ale jinak jinde, mohlo by dojít pro velitele 1. divise k překvapení. Jde právě o to vyloučit nebo aspoň předejít toto překvapení.

Tím, že ohodnotí možnosti manévru modrého se zřetelem k svému zvolenému manévru, omezí si velitel 1. červené divise počet možností modrého. Vezme-li pak v úvahu jen ty možné akce modrého, které by mohly znemožnit anebo ohrozit provedení zvoleného manévru, zredukuje ještě více počet jich. Jde o zmenšení počtu jich v prostoru a čase na tolik, aby reakce nepůsobila komplikace v operaci a neztěžovala manévr, t. j. neodváděla od splnění úkolu. Takto vyvozené a ohodnocené možnosti modrého budou veliteli 1. divise podkladem pro vyhledávání zpráv.

Požadavek zpráv.

Rozhodnout se včas zpravodajsky je právě tak důležité jako rozhodnout se operativně nebo takticky. Tyto dvě činnosti nelze od sebe oddělovat. Je na veliteli 1. divise, aby podle představy manévru stanovil svému štábu přesně, které zprávy potřebuje, aby mohl uskutečňovat svou operaci a určil dobu, do kdy tyto zprávy potřebuje. Při tom musí mít na zřeteli, aby každá zpráva přišla včas a mohl na ni reagovat. Doba reakce bude závislá na velikosti sil, určených k té nebo oné akci, a na jejich pohyblivosti, t. j. na možnostech jejich zásahů.

Velitel 1. divise počítá s možným střetnutím za předpokladu, že modrý počne vážnější operaci teprve za svítání. Za tohoto předpokladu provedl kalkul, že by modrý mohl být kolem 7. hod. na čáře Vídeň—Na nivách, trig. 662 — Moravec. Což, kdyby modrý vyrazil dříve nebo později? Který z předpokladů se uskuteční? Nejnebezpečnější by pro operaci 1. divise

bylo, kdyby modrý proti všem předpokladům vyrazil již v noci a dosáhl do úsvitu prostoru u Křížanova takovými silami, že by z tohoto prostoru mohl nejen pokračovat od úsvitu v ohrožení západního křídla IX. S., ale měl i možnost postoupit na jihovýchod proti 1. zesílené divisi nebo jí od západu ohrozit bok. Přes to, že velitel zesílené divise předvídal pro tento případ trasu obranného postavení, musil by tuto vnucenou obranu zaujmout pod zorným úhlem neztratit volnost jednání a hledět zahájit co nejdříve další činnost aspoň k zachycení levého křídla IX. S. K tomu potřebuje včas zpráv.

První starostí štábu divise tedy bude pátrat ještě v noci po jevech, které by nasvědčovaly tomu, že modrý provádí nebo se připravuje provést pohyby a přesuny do prostoru Vel. Meziříčí—Křížanov—Strážek po komunikacích Polná—Měřín—Vel. Meziříčí, od Bohdálava a Radostína na Vel. Meziříčí, Ostrov—Křížanov, dále pak pohyby na komunikacích do prostoru Moravec—Strážek a jakým druhem vojsk — pěší, jezdecko, motomechanisované jednotky.

Bylo by nutno, aby tyto zprávy byly dodány nejpozději do půlnoci, aby na ně mohl velitel divise reagovat dříve, než dojde na čáru Březské—Žďárec. Během noci je třeba se pokusit o tytéž zprávy ještě jednou tak, aby mohly být dodány nejpozději do 3 hod. Doba reakce bude arci záviset na okamžité sestavě a na způsobu spojení. Bude povinností štábu starat se o dokonalé spojení.

Nejlépe by požadované zprávy mohlo dodat letectvo. Bohužel, při povětrnosti, jak je udána v námětu, je malá naděje, že letka 11 vyhoví uspokojivě během noci požadavkům velitele divise. Nebylo by ani rozumné spoléhat a čekat jen na její zprávy. Musí se tudíž štáb starat o zprávy i jinými způsoby a prostředky. Z prostoru Radostín—Bohdálov—Ostrov mohou dodat cenné zprávy i částice jednotek ustupujícího křídla IX. S. Bude třeba vejít s nimi, ať už přímo nebo prostřednictvím IX. S., co nejrychleji ve styk. V každém případě bude nutno vyslat ihned styčné orgány jak k IX. S., tak i do Jihlavy k X. S.

Dříve než dojde 1. zesílená divise do prostoru Březské—Žďárec, musí mít aspoň zprávy z čáry Vel. Meziříčí—Křížanov—Strážek. Proto je nutno mít na této čáře co nejdříve zajištění. Tato zajišťovací čára však přes to, že je na směru Žďárec—Strážek 9 km a na směru Vel. Bíteš—Vel. Meziříčí 17 km vzdálena, což by snad odpovídalo stupni nebezpečných směrů modrého, je přece jen blízká a nevyhovuje ani po stránce zpravodajské, ani po stránce zajišťovací. Jestliže vyhovovala do 4 hod., kdy se divise blížila k určenému prostoru pro soustředění, nedostačí, jakmile se divise již soustředí. Nedostačuje proto, že velitel 1. divise nemůže do 4 hod. 27. dubna zesílit lehké prvky tak, aby bezpečně udržely čáru Vel. Meziříčí—Strážek až do příchodu divise a získaly předpoklady k dosažení prostoru u Křížanova a zajistily manévry divise.

Proto bude lépe, bude-li tato čára od 4 hod. východištěm lehkých prvků pro činnost zpravodajskou, kterou zahájily již tím, že se během noci na této čáře soustřeďují. Zprávy v tuto dobu opatřené nemohou ovšem již být podkladem pro rozhodnutí, nýbrž budou sloužit ke kontrole nebo

doplnění pojaté představy manévru a v čas potřeby budou podkladem pro zahájení boje. Boj pak dodá další a nejcennější zprávy.

Tím, že velitel 1. divise rozhodl na podkladě terénu a priori a učinil všechna opatření, pokud jde o zajištění k uskutečnění zvoleného manévru, zmenšil úspěch akcí modrého na nejmenší míru. To ovšem ještě neznamená, že by se obešel beze zpráv. Při rozhodnutí a priori buduje více na terénu a zprávy potřebuje k řízení boje, kdežto v případě a posteriori potřebuje zprávy jak k rozhodnutí, tak i k řízení boje. Tedy k řízení boje potřebuje zprávy v každém případě. Rozhodnutí bez dostatečných zpráv a bez dostatečné znalosti situace je beze sporu obtížné, ale provedení je už snazší, rozhodnutí při dostatku zpráv a dobré znalosti situace je snazší, ale provedení obvykle těžší. Bude-li při včasném rozhodnutí a priori získán čas, bude v druhém případě velmi často scházet anebo se ho nebude aspoň dostávat. Tyto rozdíly vyniknou tím více, čím bude nepřítel aktivnější a čilejší. Rozhodnutí a posteriori neznamená pasivně a trpělivě čekat na zprávy, nýbrž naopak vyžaduje téměř vždy mnoha předběžných činností, majících za účel opatřit nejen zprávy a možnost nahlédnout do nepřátelské situace, ale zajistit čas a volnost později pojaté rozhodnutí provést.

Zprávy nejsou tedy jen prvkem pro rozhodnutí, ale je jich potřebí i k zajištění operativnímu i taktickému — zajištění velitele a vojsk — ke kontrole pojaté představy manévru, k vedení boje. Zprávy pomáhají ušetřit prostředků a získat čas.

Zajištění sestavou. Přes všechna opatření se však může stát, že nebude lze opatřit zprávy včas nebo že nedojdou. Z toho důvodu bude účelné, aby velitel 1. divise měl a vedl své síly v takové sestavě, aby měl možnost, kdyby nemohl dosáhnout prostoru u Křížanova podle své představy, zahájit ihned a bez obtíží kterýkoli manévr ve smyslu splnění daného úkolu. Především půjde o to zajistit západní křídlo IX. S. a umožnit mu jeho přeskupení. Vidíme hned, jak důležité je znát a chápat účel operace. Je na místě, aby se velitel rozhodl jen tak daleko, jak daleko má předpoklady pro operaci, ať už ve formě terénu nebo ve znalosti nepřátelské situace, a do jaké míry má zaručeno nebo si může vynutit, že své rozhodnutí provede i proti vůli nepřítel.

Viděli jsme, že si velitel 1. zesílené divise vybral prostor u Křížanova za východiště pro splnění vlastního úkolu. Proto je jasno, že se především rozhodne jen dosíci tohoto východiště. Ježto pak modrý není upoután a má volnost v jednání a může proto dojít k boji o toto východiště, musí se velitel divise přesunout tak, aby neztrácel volnost manévru. To může prozatím předvídat jen do prostoru Březské—Žďárec—Loučky—Svatoslav, a proto vydá rozkazy jen pro soustředění jádra sil do tohoto prostoru a pro úkoly zajištění a zpravodajské.

Je mylné a nebezpečné se domnívati, že se získá čas, vydají-li se dlouhé rozkazy nebo, lépe říkajíc, rozkazy daleko dopředu. Tak tomu může být jen v tom případě, kde se situace po dlouhou dobu nemění, t. j., kdy se nezmění ani po dobu příprav, ani po dobu provádění akce. Tomu tak nebude a nemůže být v pohybné válce nebo v akcích na širokých frontách a tam, kde je činnorodý nepřítel. V pohybné válce budou časová údobí pro

jednotlivá rozhodnutí kratší než ve válce s ustálenější frontou. Tato údobí budou tím kratší a rozhodnutí tím častější, čím bude spád událostí rychlejší a situace nejistější.

Dokud není nepřítel upoután, jsou jeho možnosti značné, situace se mění a je nejasná. Hrozí různá překvapení ve zvýšené míře. Možnosti nepřítele omezujeme zjednáním dotyku a upoutáním. K získání zpráv a k zjednání jasna je výhodné zjednávat dotyk na širší frontě, čímž nejen upřesníme svou představu, ale i zredukujeme nepřátelské možnosti.

Uvědomíme-li si tento požadavek, vidíme, že nemůžeme zjednání dotyku ponechat náhodě, provádět je kdekoliv a kdykoliv. I tato bojová fáze musí zapadat do celkového plánu manévru. Z ní se vyvíjí další fáze boje, t. j. zahajovací boj nebo i hned útok. Jde o to, aby tato počáteční fáze zvoleného manévru vzešla z pojaté představy a připravila fázi následující. Nemůže být tudíž prováděna bez vlivu velitele. Z toho vidíme, že velitel nejen připravuje manévr, ale vede jej hned od prvopočátku a vede jej až do konce. Informuje podřízené velitele tak, aby jim bylo dopodrobna jasné, oč mu jde, t. j., aby dokonale pochopili myšlenku svého nadřízeného velitele.

Viděli jsme výše, že velitel 1. zesílené divise počítá se střetnutím, a to dříve, než dosáhne prostoru Křížanova. Viděli jsme též, že chce dosáhnout tohoto prostoru co nejrychleji, aby z něho mohl plnit vlastní úkol. Možnost střetnutí a požadavek rychlosti v jednání povedou velitele 1. divise k tomu, aby možný boj byl proveden rychle a za výhodných podmínek. Rychle je možno boj skončit, budou-li bojové fáze zjednodušeny, zkráceny nebo i vynechány a bude-li nápor hned od počátku dostatečně dotován, konečně, bude-li mít velitel 1. divise hned od počátku iniciativu ve svých rukou a zbudou mu ještě prostředky k vedení vlastního útoku.

Požadavek zjednání dotyku na potřebně široké frontě k získání zpráv, omezení možností nepřítele, přípravy k zasazení potřebných prostředků pro hlavní nápor a požadavek, mít vždy po ruce dostatečné síly k hlavnímu úderu, vede velitele 1. divise k tomu, aby rozdělil své jednotky na dva sledy.

První sled — předvoje — určený k zjednání dotyku je třeba při nebezpečí střetnutí vésti tak, aby prohledal a ovládl celé zvolené bojiště, vytvořil a udržel bezpečně základnu k zasazení druhého sledu, t. j. jádra sil, a to po dobu, než se projeví jeho zásah. Počet sil daných do prvního sledu — v našem případě počet praporů — bude záviset na šířce zvoleného bojiště a na daném jim úkolu. V konkrétním případě, vezmeme-li v úvahu šířku bojiště vybraného velitelem 1. divise a přehlednost terénu, jakož i snahu uchovat si pro nejistou situaci druhý sled co nejsilnější, stačí v prvním sledu 3 prapory. (Jeden prapor na 2000 m.) Požadavek jít energicky dopředu nebo při přesile modrého bezpečně zastavit a až do zásahu druhého sledu udržet, vynucuje zesílit prapory dělostřelectvem se zvláštním zřetelem na zvolený směr náporu.

(Příště dále.)